

อิทธิพลของอายุ การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ ระดับการศึกษา และการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ ต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรก The Influence of Age, Adequate Antenatal Care, Education Level, and the Use of Health Information from Social Media on First-time Adolescent Mothers' Postpartum Behavior

ชลธิชา กิจบำรุง วรณา พาหุวัฒน์กร* ฤดี ปુંบางกะดี

Chonthicha Kitbumrung Wanna Phahuwatanakorn* Rudee Pungbangkadee

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ ประเทศไทย 10700

Faculty of Nursing, Mahidol University, Bangkok, Thailand 10700

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทำนายครั้งนี้เพื่อศึกษาอิทธิพลของอายุ การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ ระดับการศึกษา และการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ ต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรก กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่นครั้งแรก อายุ 10-19 ปี จำนวน 154 ราย ที่มาคลอดบุตรและพักฟื้นในหอผู้ป่วยสูติกรรมหลังคลอดที่โรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล การทดสอบไคสแควร์ และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบทวี

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์และการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกได้ร้อยละ 13.2 ($R^2 = .132$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยพบว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา และการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ สามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = -.462, p < .002, \beta = 1.138, p < .014$ และ $\beta = .643, p < .009$ ตามลำดับ) ดังนั้นหากมารดาวัยรุ่นแรกมีอายุ ระดับการศึกษา และพฤติกรรมการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น สามารถทำนายได้ว่า พฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกจะเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์, มารดาวัยรุ่นครั้งแรก, พฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอด, สื่อสังคมออนไลน์

Abstract

This predictive research was to study the influence of age, adequate antenatal care, education level, and the use of health information from social media on first-time adolescent mothers' postpartum behavior. The sample consisted of 154 first-time teenage mothers, aged 10-19 years, who gave birth and recuperated in the postpartum ward at a tertiary hospital. The research instrument was a questionnaire to collect data.

Corresponding Author: *E-mail: wanna.pha@mahidol.ac.th

วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วันที่รับ (received) 3 ต.ค. 2566 วันที่แก้ไขเสร็จ (revised) 3 ธ.ค. 2566 วันที่ตอบรับ (accepted) 9 ธ.ค. 2566

The data were analyzed using descriptive statistics, Point biserial correlation coefficient statistics, Chi-square test and binary logistic regression analysis.

The results of the study found that age factor, education level, adequate antenatal care and use of health information from social media together they were able to predict the postpartum behavior of first-time teenage mothers by 13.2% ($R^2 = .132$) with statistical significance ($p < .05$). It was found that the age factor Education level and using health information from social media can predict postpartum behavior. After the birth of first-time adolescent mothers, there was statistical significance ($\beta = -.462$, $p < .002$, $\beta = 1.138$, $p < .014$ and $\beta = .643$, $p < .009$, respectively). Therefore, if the first-time adolescent mothers have a higher age, educational level, and use more health information from social media, it can be predicted that the postpartum behaviors of these first-time pregnant mothers will increase.

Keywords: Adequate antenatal care, first-time teenage mothers, Postpartum behavior, Social media

บทนำ

การเป็นมารดาวัยรุ่นนับเป็นภาวะวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นได้กับสตรีวัยรุ่นและครอบครัว สตรีวัยรุ่นที่ก้าวสู่การเป็นมารดาในวัยที่ยังขาดวุฒิภาวะและขาดความพร้อมในหลาย ๆ ด้านต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรมตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์จนถึงระยะหลังคลอด^{1,2} ทำให้มารดาวัยรุ่นหลังคลอดจะต้องปรับตัวมากกว่ามารดาในวัยผู้ใหญ่ โดยเฉพาะด้านร่างกายของวัยรุ่นซึ่งการตั้งครรภ์ทำให้ร่างกายที่กำลังเจริญเติบโตของวัยรุ่นต้องหยุดชะงักและเปลี่ยนแปลงไปตามกระบวนการตั้งครรภ์จึงมีโอกาสดังกล่าวแทรกซ้อนได้มากกว่ามารดาในวัยผู้ใหญ่³ รวมถึงสภาวะจิตใจที่เกิดจากความกลัวต่อการเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นนักเรียนมาเป็นบทบาทมารดา มารดาวัยรุ่นบางคนมีปัญหาครอบครัว ครอบครัวไม่ยอมรับการตั้งครรภ์และการคลอด ถูกสามีทอดทิ้งหรือมีสถานภาพสมรสไม่มั่นคง ส่งผลต่อปัญหาจิตใจ ทำให้เกิดความเครียดจนอาจเกิดภาวะซึมเศร้าได้ เนื่องมาจากความเหนื่อยล้า ความเครียดจากการต้องแบกรับภาระเลี้ยงดูบุตร อีกทั้งการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจะก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น เจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด และบางรายอาจเกิดภาวะความดันโลหิตสูงในระยะตั้งครรภ์และระยะหลังคลอด⁴ ผลกระทบจากความไม่พร้อมของการมีบุตรเหล่านี้จะยิ่งส่งผลให้มารดาวัยรุ่นขาดความสนใจในการดูแลสุขภาพตนเองและมีพฤติกรรมปฏิบัติตนหลังคลอดไม่เหมาะสม และจะส่งต่อการเลี้ยงดูบุตรให้มีภาวะสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี นับว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่ยังคงเป็นสิ่งที่สังคมควรให้ความสำคัญ

จากการสำรวจถึงพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่น มีรายงานทางสถิติเกี่ยวกับการปฏิบัติตนหลังคลอดที่ยังคงเป็นปัญหาของมารดาวัยรุ่น เนื่องจากมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดไม่ถูกต้อง ในด้านต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการดูแลฝีเย็บที่ไม่ถูกวิธี จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า มารดาวัยรุ่นโดยเฉพาะครรภ์แรกจะมีปัญหาในระยะหลังคลอด เช่น การมีพฤติกรรมไม่อาบน้ำ ไม่ทำความสะอาดแผลฝีเย็บและทำความสะอาดแผลฝีเย็บไม่ถูกวิธี จึงทำให้เกิดการอักเสบติดเชื้อของแผลฝีเย็บได้ มารดาหลังคลอดวัยรุ่นมักละเลยการสังเกตอาการผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นกับทารกเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้าน หากทารกเกิดอาการเจ็บป่วยหรือมีภาวะแทรกซ้อนอาจทำให้การไปรักษาที่โรงพยาบาลเกิดความล่าช้า นอกจากนี้จากการศึกษา⁶ พบว่า มารดาหลังคลอดวัยรุ่นมีความแตกต่างจากมารดาหลังคลอดด้วยผู้ใหญ่ในเรื่องของพัฒนาการความรู้ความเข้าใจซึ่งในมารดาหลังคลอดวัยรุ่นมักมีปัญหาในด้านความเข้าใจการประเมินปัญหา และการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ทั้งในการดูแลตนเอง และการดูแลครอบครัวได้ไม่ดีเท่าที่ควร มารดาหลังคลอดวัยรุ่นยังคงมีความกังวลเนื่องจากคิดว่ตนเองยังขาดประสบการณ์และไม่สามารถดูแลตนเองและบุตรได้ จึงต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลบุตรและการส่งเสริมดูแลสุขภาพของตนเอง เพราะพฤติกรรมปฏิบัติตนในระยะหลังคลอด จึงมีความสำคัญต่อมารดาวัยรุ่นโดยเฉพาะในมารดาครรภ์แรก เนื่องจากรดาวัยรุ่นมีการพัฒนาทางด้านจิตใจยังไม่ดีพอ ยังขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ ขาดประสบการณ์และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การดูแลตนเองและบุตร⁷ ดังนั้นการมีพฤติกรรมปฏิบัติตนที่

เหมาะสมจะส่งผลให้มารดาวัยรุ่นมีสุขภาพที่ดีได้

พฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก เป็นการกระทำที่จะนำไปสู่การปรับภาวะสุขภาพให้มีสุขภาพทางสุขภาพที่ดี หากมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกมีการปฏิบัติตนหลังคลอดจะเป็นการช่วยเพิ่มความสามารถในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างปกติและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกช่วงพัฒนาการของบุคคล⁸ จากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก แต่ส่วนใหญ่จะพบการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของมารดาวัยรุ่น^{5,9,10} โดยผลการศึกษาพบว่า การที่มารดาวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพหลังคลอดที่เหมาะสมเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษารายได้ และการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ และปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม เช่น การใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ วัยรุ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ได้อย่างง่ายดายทันทีบนมือถือมากกว่ามารดาหลังคลอดในวัยผู้ใหญ่ การสนับสนุนทางสังคมจะช่วยให้มารดาวัยรุ่นปฏิบัติตนเองตามบทบาทการเป็นมารดาในระยะตั้งครรภ์และระยะหลังคลอดได้ดี การสนับสนุนทางสังคมจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญซึ่งช่วยให้บุคคลดำรงไว้ซึ่งพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดในการส่งเสริมสุขภาพตลอดจนกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น

ช่องว่างจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทำนายอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก โดยงานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพหลังคลอดของมารดาวัยรุ่น และยังไม่ปรากฏการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์

แรกมาก่อน ซึ่งมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกเหล่านี้เป็นกลุ่มที่มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการปรับตัวในระยะหลังคลอดมากกว่ากลุ่มมารดาในวัยผู้ใหญ่จึงเป็นกลุ่มเสี่ยงทางสุขภาพที่ไม่ควรมองข้าม ดังนั้นการพัฒนาความมั่นคงด้านสุขภาพในมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกจึงเป็นการช่วยส่งเสริมให้เกิดภาวะสุขภาพที่ดีทั้งมารดาและทารกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

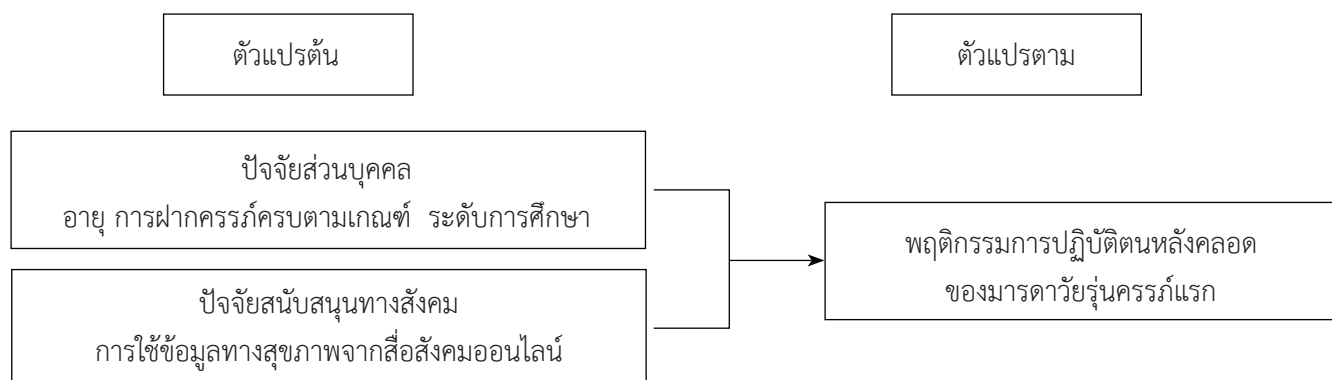
เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านอายุ การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ ระดับการศึกษา และการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านอายุ การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ ระดับการศึกษา และการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของอัลเบิร์ต แบนดูรา¹¹ เพื่อทำนายปัจจัยที่มีอิทธิพลกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก ประกอบด้วยปัจจัยภายในบุคคล^{7,12,13,14,15} ได้แก่ อายุ การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ ระดับการศึกษา และปัจจัยสนับสนุนทางด้านสังคม^{5,9,16} คือ การใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ จึงสรุปกรอบแนวคิดได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้วิเคราะห์เชิงสหสัมพันธ์เพื่อหาอำนาจการทำนาย (Correlational predictive research)

ประชากร คือ มารดาวัยรุ่นหลังคลอดบุตรคนแรก ที่มารับบริการคลอดในโรงพยาบาลขอนแก่นและพักฟื้นในหอผู้ป่วยสูติกรรม 1-2 และหอผู้ป่วยพิเศษ 120 เตียง โรงพยาบาลขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่าง คือ มารดาวัยรุ่นหลังคลอดบุตรคนแรก ที่มารับบริการคลอดในโรงพยาบาลขอนแก่น กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้โปรแกรม G*Power ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน = .05 ระดับความเชื่อมั่น = .80 และขนาดอิทธิพล = 0.88¹⁷ คำนวณได้ 140 คน เพิ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 154 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเลือกตามความสะดวก (Convenience Sampling) โดยมีคุณสมบัติดังนี้ 1) มารดาอายุ 10-19 ปี ณ วันที่คลอด 2) คลอดบุตรครั้งแรก 3) คลอดทารกครบกำหนด อายุครรภ์ 37-41+6 สัปดาห์ 4) ทารกไม่มีความพิการแต่กำเนิด หรือความผิดปกติร้ายแรงที่ต้องได้รับการรักษาในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด 5) เลี้ยงบุตรด้วยตนเอง ตั้งแต่หลังคลอดจนถึง 6 สัปดาห์ 6) คลอดบุตรทางช่องคลอด 7) คลอดบุตรคนเดียว 8) สามารถติดต่อได้ทางโทรศัพท์มือถือ 9) ไม่มีประวัติเป็นโรคประจำตัว ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคไต โรคหัวใจ โรคเลือด และหอบหืด ได้รับการรักษาเกี่ยวกับสุขภาพทางจิตใจ และ 10) ไม่มีภาวะแทรกซ้อนทางสูติกรรม ได้แก่ เบาหวานขณะตั้งครรภ์ (GDM) ความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์ (PIH) ครรภ์เป็นพิษ (Preeclampsia)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เลขที่ IRB-NS2022/04.0401 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565 และจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลขอนแก่น รหัสโครงการวิจัย KEF65005 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2565 ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ กระบวนการวิจัย ความเสี่ยงต่าง ๆ และการเข้าร่วมการวิจัยเป็นไปด้วยความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ส่วน

ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการเลือกตอบและเติมคำลงในช่องว่าง จำนวน 7 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 20 ข้อ ($\alpha = 0.952$) เป็นคำถามแบบวัดมาตราลิกิต 4 ระดับ ประกอบด้วย ไม่เคยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพหลังคลอดจากสื่อสังคมออนไลน์เลย ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพหลังคลอดจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นบางส่วน ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพหลังคลอดจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ และใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพหลังคลอดจากสื่อสังคมออนไลน์ทั้งหมด โดยกำหนดคะแนน คือ 1,2,3,4 การแปลผลคะแนนรวมอยู่ในช่วง 20-80 คะแนน คะแนนมาก หมายถึง มีการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพหลังคลอดจากสื่อสังคมออนไลน์มาก และส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรม การดูแลตนเองของมารดาหลังคลอด ($\alpha = 0.83$) ซึ่งผู้วิจัยได้ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย¹⁸ โดยเป็นคำถามที่เกี่ยวกับการกระทำ หรือการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันของมารดาหลังคลอด 6 สัปดาห์ ทั้งนี้ในช่วง 6 สัปดาห์แรกหลังคลอดถือเป็นช่วงการพักฟื้นที่สำคัญสำหรับมารดาหลังคลอด เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ยังคงจะปรับสภาพให้กลับเข้าสู่สภาวะปกติ รวมถึงการรักษาแผลที่เกิดจากการคลอด ดังนั้นมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกจำเป็นต้องทำความเข้าใจเพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการดูแลสุขภาพเพื่อให้ร่างกายกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างสมบูรณ์และรวดเร็วที่สุด¹⁹ จำนวน 39 ข้อ ($\alpha = 0.804$) เป็นข้อความที่มีความหมายในด้านบวก จำนวน 27 ข้อ และด้านลบ จำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบวัดมาตราลิกิต 4 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ โดยกำหนดคะแนน คือ 1,2,3,4 การแปลผลคะแนนรวมอยู่ในช่วง 39-156 คะแนน คะแนนมาก หมายถึง มีพฤติกรรมในการดูแลตนเองอยู่ในระดับดีมาก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษา ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) ของแบบสอบถามทั้งหมด เท่ากับ 1.00 และนำไปทดลองใช้กับมารดาวัยรุ่นหลังคลอดบุตรคนแรกที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 ราย คำนวณค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ และแบบสอบถามพฤติกรรม การดูแลตนเองของมารดาหลังคลอด เท่ากับ 0.95 และ 0.80 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัย อธิบายวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินการวิจัย ให้มารดาวัยรุ่นหลังคลอดเข้าใจ เมื่อมารดาวัยรุ่นหลังคลอด แสดงเจตนาให้ความยินยอม (ในกรณีที่มารดาอายุน้อยกว่า 18 ปี ให้ผู้ปกครองโดยชอบธรรมอนุญาตยินยอมร่วมกัน) ผู้วิจัยให้มารดาวัยรุ่นหลังคลอดตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลผู้วิจัยบันทึกข้อมูลประวัติการตั้งครรภ์และการคลอดจากแฟ้มเวชระเบียนตามแบบสอบถามข้อมูล และขออนุญาตติดตามมารดาหลังคลอดเมื่อครบ 6 สัปดาห์ทางโทรศัพท์ และผู้วิจัย อธิบายวิธีตอบแบบสอบถามผ่าน Google form ให้เป็นที่เข้าใจ แล้วจึงให้ QR code พร้อมช่องทางการติดต่อผ่านเบอร์โทรศัพท์ หรือแอปพลิเคชัน Line โดยแนบใบบันทึก QR code ไว้ท้ายสมุดสัมภาษณ์

2. เมื่อครบ 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยติดต่อมารดาวัยรุ่นหลังคลอดทางโทรศัพท์ กระตุ้นเตือนให้ตอบแบบสอบถามการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ และแบบสอบถามพฤติกรรมกาดูแลตนเองของมารดาหลังคลอด ผ่าน Google form โดยไม่จำกัดเวลาในการตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก ตามลักษณะข้อมูลที่จะนำไปแทนค่าในสถิติ โดยความสัมพันธ์ระหว่างอายุ พฤติกรรมกาใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์กับ พฤติกรรมกาปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล Point-biserial correlation และความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา การฝึกครรรค์ครบตามเกณฑ์กับพฤติกรรมกาปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) ส่วนการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมกาปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก

ได้แก่ อายุ การฝึกครรรค์ครบตามเกณฑ์ ระดับการศึกษา และการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบทวิ (Binary Logistic Regression) เนื่องจากภายหลังการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าการแจกแจงของข้อมูลเป็นแบบไม่ปกติ ไม่เป็นไปตามข้อตกลง การใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก

กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่นหลังคลอดครรภ์แรก มีอายุระหว่าง 13-19 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุ 18-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.6 และเรียนจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 54.5 ส่วนใหญ่ยังอยู่ในระหว่างการศึกษาต่อ โดยเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.5 ในด้านครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ร่วมกับสามี คิดเป็นร้อยละ 81.8 และกลุ่มตัวอย่างยังมีผู้ช่วยเหลือดูแลมารดาและทารก ในระยะหลังคลอดมากถึงร้อยละ 90.3 มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ย 9,574.66 บาท ประวัติการตั้งครรภ์และการคลอด กลุ่มตัวอย่าง เป็นมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกทั้งหมด ส่วนใหญ่มีการฝึกครรรค์ไม่ ครบตามเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 52.6 โดยฝึกครรรค์ที่โรงพยาบาล รัฐ/รพ.สต. ร้อยละ 86.4

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละ ด้านกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก

พฤติกรรมกาใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .172, p < .05$) และอายุ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรม การปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.152$)

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา และการฝึกครรรค์ครบตามเกณฑ์กับพฤติกรรมกาปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก พบว่า ปัจจัยด้านระดับ การศึกษา และการฝึกครรรค์ครบตามเกณฑ์มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมกาปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก

ตาราง ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกปัจจัยทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรก

ตัวแปร	B	S.E.	Sig	OR	95% C.I.
1. อายุ	-.462	.151	.002*	.630	.468 - .847
2. ระดับการศึกษา	1.138	.462	.014*	3.121	1.263 - 7.713
3. การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์	-.100	.359	.780	.904	.448 - 1.827
4. พฤติกรรมการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์	.643	.245	.009*	1.902	1.176 - 3.077
Constant	5.505	2.468	.026	245.900	

Model Summary: -2 Log likelihood = 190.096, Cox & Snell R = .098, Nagelkerke R² = .132, Chi-square = 15.825, Sig. = 0.007, Percentage Correct = 61.0

*ค่า p<.05

จากตาราง พบว่า อายุ ระดับการศึกษา การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ พฤติกรรมการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกได้ร้อยละ 13.2 (R² = .132) (R² = .132) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<.05) โดยพบว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา และการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์สามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (β = -.462, p<.002, β = 1.138, p<.014 และ β = .643, p<.009 ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยด้านการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกได้ (β = -.100, p>.05) ซึ่งหมายความว่า หากมารดาวัยรุ่นแรกมีอายุ ระดับการศึกษา และพฤติกรรมการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น สามารถทำนายได้ว่า พฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นแรกจะเพิ่มมากขึ้น

การอภิปรายผลการวิจัย

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่นหลังคลอดครั้งแรก ที่มีอายุระหว่าง 13-19 ปี ส่วนใหญ่มีอายุ 18-19 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย 20 คิดเป็นร้อยละ 50.6 ซึ่งจากการศึกษา พบว่า อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายพฤติกรรมปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นแรกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (β = -.462, p<.002) เนื่องจากอายุสามารถบอกถึงระดับวุฒิภาวะและความพร้อมทางร่างกายและจิตใจของมารดาได้ 19 มารดาที่มีอายุมากจะมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลทารกมากกว่ามารดาที่มีอายุน้อย¹² ผู้วิจัยได้

ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบเพียงการศึกษาที่ใกล้เคียง โดยพบว่า อายุมารดา สามารถทำนายความสำเร็จของบทบาทมารดาหลังคลอดทารกก่อนกำหนดได้ (β = .373, p<.000)²¹ เช่นเดียวกับการศึกษาที่พบว่า อายุมารดา มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบทบาทมารดา (r = .244, p<.05) เนื่องจากมารดาที่มีอายุมากขึ้นจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมในด้านสถานภาพทางสังคม มีประสบการณ์และ การศึกษาในระดับที่สูง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะทำให้มารดาในกลุ่มนี้มีรายได้สูงด้วย²² แต่แตกต่างจากผลการศึกษาที่พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกแรกเกิดตัวเหลืองที่ได้รับการส่องไฟ (r = .012, p>.05)²³ เช่นเดียวกับการศึกษาที่พบว่า อายุไม่สามารถทำนายการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 สัปดาห์ ในมารดาหลังคลอดชาวเขา (β = -.590, p<.05)

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นแรกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (β = 1.138, p<.014) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ มีทักษะพื้นฐาน ระดับการศึกษาที่สูงกว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจ ขวนขวายหาสิ่งที่ประโยชน์ให้กับตนเอง และตัดสินใจที่จะแสวงหาวิธีการส่งเสริมสุขภาพตนเอง²⁴ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบเพียงการศึกษาที่ใกล้เคียงซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาพบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมดูแลตนเองของสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่นในจังหวัดเขตสุขภาพที่ 7 ได้ (β = .163, p<.003)²⁵ เช่นเดียวกับการศึกษาที่พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่สามารถ

ทำนายพฤติกรรมสุขภาพของสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่นได้ และระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ประโยชน์และพฤติกรรมสุขภาพของสตรีตั้งครรภ์ ($p < .05$)²⁶ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.5) เรียนจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และผลการที่กลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองในด้านต่าง ๆ เมื่อศึกษาในโรงเรียน อาจจะทำให้มารดาวัยรุ่นครั้งแรกมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นระดับการศึกษาจึงส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของมารดาวัยรุ่นครั้งแรก นอกจากนี้มารดาวัยรุ่นครั้งแรกยังสามารถแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองได้จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ หรือสื่อต่าง ๆ ทำให้ทราบแนวทางปฏิบัติในการดูแลตนเองที่เหมาะสม ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างมารดาวัยรุ่นครั้งแรกส่วนใหญ่ มีอายุ 18-19 ปี ซึ่งถือเป็นช่วงอายุของวัยรุ่นตอนปลาย ที่มีวุฒิภาวะเพิ่มมากขึ้น มีความคิด ความเชื่อเป็นของตนเองมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดความใส่ใจตนเองมากยิ่งขึ้นเช่นกัน นั่นหมายความว่า ระดับการศึกษาที่เพิ่มขึ้นส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกเพิ่มมากขึ้น

พฤติกรรมการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอำนาจการทำนายสูงสุด คือ พฤติกรรมการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนทางด้านสังคม โดยสามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .643, p < .009$) วัยรุ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ได้อย่างง่ายดาย โดยข้อมูลทางสุขภาพที่วัยรุ่นมักจะเข้าไปรับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ การลดความเครียด ภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น⁵ เทคโนโลยีการรับส่งข้อความแบบโต้ตอบกันทันทีบนมือถือเป็นวิธีในการส่งเสริมสุขภาพอย่างน่าสนใจการรับส่งข้อความแบบโต้ตอบทันทีจะทำให้วัยรุ่นเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับโรคที่ตนต้องการทราบมากขึ้นจากการสื่อสารกับผู้เชี่ยวชาญทางสาธารณสุขโดยตรง สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม เช่น การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพโดยใช้ช่องทางออนไลน์สามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .130, p < .001$) เช่นเดียวกับการศึกษาที่พบว่า การรับรู้ความง่ายในการใช้งานและการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานเว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

ของมารดาวัยรุ่นเป็นอย่างมาก¹⁶

การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ พบว่า ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = .100, p > .05$) เนื่องจากภายหลังคลอดมารดาทุกคนจะได้รับการสอนการปฏิบัติตนหลังคลอด โดยไม่ได้คำนึงถึงเรื่องของการฝากครรภ์ ในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.6 ของกลุ่มตัวอย่างมีการฝากครรภ์ไม่ครบตามเกณฑ์คุณภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า การฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ไม่สามารถทำนายปัจจัยทำนายพฤติกรรมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์แรงงานข้ามชาติในเขตจังหวัดชลบุรี ($\beta = .103, p > .05$)²⁷ ดังนั้นการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์จึงเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของมารดาวัยรุ่น²⁸

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการศึกษาค้นพบว่า พฤติกรรมการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ เป็นปัจจัยทางสังคม มีอำนาจการทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นครั้งแรกสูงที่สุด ดังนั้นโรงพยาบาลจึงควรเพิ่มช่องทางในการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนหลังคลอดทางออนไลน์ ในรูปแบบการสื่อสาร 2 ทาง โดยเฉพาะในมารดาวัยรุ่นครั้งแรก ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่ถูกต้อง มีความทันสมัยได้ง่ายและสะดวก นำไปใช้ประโยชน์ให้กับตนเอง และเข้าถึงข้อมูลเผยแพร่ไปสู่บุคคลใกล้ชิดเพียงแค่นี้โทรศัพท์เครื่องเดียว เพื่อส่งเสริมให้มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดที่ถูกต้องและเหมาะสม

2. โรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องควรวางแผนการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนที่เหมาะสม ของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา และพฤติกรรมการใช้ข้อมูลทางสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมให้มารดาวัยรุ่นมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบของสื่อสังคมออนไลน์ที่มารดาวัยรุ่นหลังคลอดนิยมใช้ รวมถึงโปรแกรมการให้คำปรึกษาทางสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่น

2. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆที่สามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นเพิ่มเติม

References

1. Orem DE. Nursing concepts of practice. 4th ed. New York: McGraw-Hill; 1991.
2. Sriraksa S, & Noipha k. Factors affecting self-care of women after giving birth using traditional medicine: A case study in Pa Phayom District, Phatthalung Province. Journal of Public Health Journal of Health Science. 2020; 29(1): 26-35. (in Thai)
3. Ronayne E. Immature pelvic growth and obesity: a biocultural analysis of risks associated with adolescent pregnancy in the united states. The Arbutus Review. 2020; 11(2): 44-61. (in Thai)
4. Regina C, Margaret MM, Ngoma C, & Chileshe MS. Childbirth complications among adolescent mothers at Mbala general hospital in Mbala District, Zambia. Open Journal of Nursing. 2019; 9(7): 629-75.
5. Sangsawang J, Chupradit P, Chunpradub P, & Warahut J. Using of social network for behavioral health promotion of adolescent mothers in the puerperium period. Journal of Southern Technology. 2019; 12(1): 236-44. (in Thai)
6. Pansri S, Phahuwatanakorn W, Yusamran C, & Putdivarnichapong W. Adaptive factors influencing mental health of postpartum mothers. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2019; 20(2): 160-9. (in Thai)
7. Sangsawang J, Chupradit P, & Sriarporn P. Chairat, N. Promoting healthy behaviors among adolescent mothers during the postpartum period for a new normal way of life. Thai Red Cross Nursing Journal. 2022; 15(3): 14-28. (in Thai)
8. Sangsawang J, Supavititpatana B, & Sriarp P. Factors related to health promoting behaviors among adolescent mothers. Nursing Journal. 2019; 46(4): 59-69. (in Thai)
9. Karalai S, & Sriratanaprapat J. Relationships between social support and health promoting promoting behavior among pregnant teenagers. The Journal of Faculty of Nursing Burapha University. 2018; 26(1): 1-10. (in Thai)
10. Bunaun N. Factors influencing adaptation in the role of adolescent pregnant women. Mahasarakham Hospital Journal. 2018; 15(2): 78-84.
11. Bandura A. Social foundations of thought and action : a social cognitive theory. Englewood Cliffs (NJ): Prentice-Hall: 1986.
12. Kortsmiit K, Williams L, Pazol K, Smith RA, Whiteman M, Barfield W, et al. Condom use with long-acting reversible contraception vs non-long-acting reversible contraception hormonal methods among postpartum adolescents. Journal of the American Medical Association Pediatrics. 2019; 173(7): 663-70.
13. Subsomboon K, Phahuwatanakorn W, Chalernpichai T, & Boriboonhirunsarn D. Factors related to repeat pregnancy prevention behaviors of postpartum adolescent mothers. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2021; 22(3): 322-30. (in Thai)
14. Reichman NE, Corman H, Noonan K, & Schwartz-Soicher O. Effects of prenatal care on maternal postpartum behaviors. Review of Economics of the Household. 2010; 8(2): 171-97.
15. Baker B, & Yang I. Social media as social support in pregnancy and the postpartum. Sexual & Reproductive Healthcare. 2018; 17(2): 31-40.

16. Sangsawang J, Chupradit P, & Wongmuneeworn W. Acceptance usage of a technology, website and social networks in health promoting behaviors among adolescent mother. *Journal of Health and Nursing Research*. 2022; 38(2): 84-96. (in Thai)
17. Sangsawang J, Supavititpatana B, & Sriarporn P. Factors related to health promoting behaviors among adolescent mothers. *Nursing Journal*. 2019; 46(4): 59-69. (in Thai)
18. Chawiwan T, Khanobdee C, & Pongrua P. The effect of a self-efficacy promoting program on self-care behaviors of first-time postpartum mothers who had vaginal delivery. *Vajira Nursing Journal*. 2009; 11(2): 34-48. (in Thai)
19. Wangdi P, Phahuwatnakorn W, & Limruangrong, P. The influence of age, knowledge, beliefs, support, and access to health care on 6-week exclusive breastfeeding among postpartum. *Nursing Science Journal of Thailand*. 2022; 40(2) :1-16. (in Thai)
20. Erikson EH, Erikson JM, Kivnick HQ. *Vital involvement in old age*. New York: Norton. 1986.
21. Chinmuang N, Pahawatanakorn W, & Yusamran C. Maternal, infant, and environmental factors in predicting maternal role attainment among postpartum mothers of preterm babies. *Princess of Naradhiras University Journal* 2016; 8(2): 44-53. (in Thai)
22. Emmanuel E, Creedy DK, St John W, Gamble J, & Brown C. Maternal role development following childbirth among Australian women. *Journal of Advanced Nursing*, 2008; 64(1): 18-26. (in Thai)
23. Ketsuwan S, Pongjaturawit Y, & Chaimongkol N. Predictors of mother's participation in caring for neonates with jaundice receiving phototherapy. *Thai Red Cross Nursing Journal*. 2018; 11(2): 100-16. (in Thai)
24. Na-sangiem D, & Kuasit U. The factors predicting self-care behaviors among adolescent pregnant women in provinces in the 7th health region. *Nursing Journal Chiang Mai University*. 2022; 49(4): 261-73. (in Thai)
25. Phumesawat S, Suvithayasiri K, & Chaisup V. Perceived benefits and health promoting behaviors in pregnant women at antenatal clinic of Rajavithi hospital. *Journal of Boromarajonani College of Nursing*, 2013; 29(2), 80-94. (in Thai)
26. Phromkham K, Sriarporn P, & Baosoung C. Factors predicting functional status among adolescent mothers. *Nursing Journal Chiang Mai University*. 2022; 49(4): 292-302. (in Thai)
27. Phonkusol C, & Sangin S. The factors predicting health behaviors among pregnant migrant women in Chon Buri province. *Journal of Thailand Nursing and Midwifery Council*. 2022; 35(4): 128-44.
28. Chawajaroenpan W, Kaeonoi A, Mungkhamanee S, & Srisuwans S. Factors predicting breastfeeding intention among postpartum mothers in the new normal era, Nopparat Rajathanee hospital. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*. 2023; 24(3): 398-406. (in Thai)